

THESES,

QUAS

STIPENDIARIORUM AD ACADEMIAM
IMPERIAL. ABOËNSEM
EXERCITATIONI INSERVITURAS

CONSENSU AMPL. FAC. PHILOSOPH.

PUBLICICE PROPONIT

PETRUS AD. v. BONSDORFF,

Chemiæ Profesfor P. & O.

RESPONDENTE

ALEXANDRO v. NORDTMAN,

Stipendiario Publ. Wiburgensi.

In Auditorio Medico die XIII Junii MDCCCXXV.

h. a. m. s.

ABOË, Typis FRENCKELLIORUM.

Thesis I.

E continuata diverforum in physica rerum natura phenomenorum observatione, inprimis vero e recentissimis Chemicorum scrutationibus, sole jam clarius elucet, eo simpliciores & breviores fieri explicationes & theorias, quo perfectior fuerit notatio rerum & accurratior naturæ speculatio,

Thes. II.

Apparet quoque, & quidem æque fere dilucide tam e generali totius Naturæ contemplatione, quam e peculiari Chemicorum experientia, quo altius in naturæ adyta penetraverimus, & quo propius ad perfectam cognitionem corporum & elementorum accesserimus, eo distinctiorem nobis fieri continuam seriem vel concatenationem quam in omnibus suis partibus sine ulla saltu exhibet natura, eoque certius divisiones vel sectiones corporum naturalium, ut & terminos inter easdem, dubias esse vagasque, quin & sæpe prorsus inutiles. Quod si enim ad tempora Bergmanni regressi fuerimus distributionemque corporum inorganicorum ab eo factam in sex genera, nempe *Sal*, *Terram*, *Corpus inflammabile*, *Metalum*, *Aquam* & *Aërem*, vel leviter examinaverimus, facillime videbimus, quam sit hæc distributio hodie transmutata & restricta. Ubi autem ad tria illa genera quæ ante duo proxime præterlapsa decennia bene distincta habebantur, nempe *Alkalia*, *Terræ*

Terræ & Metalla vel oxida Metallica, attenderimus, æque facile, quam incerti per progressus Chemiæ facti sunt limites inter hæc genera, præterquam quod novimus, ad unum jam genus vel ordinem eadem reducta esse, quippe quod singula ut Metalla vel oxida metallica considerantur, perspicimus.

Thef. III.

Quæ vero quamvis ita sint, adhuc tamen divisiones vel classificationes quasdam e Systemate corporum inorganicorum tollendas esse autumamus, & tandem unam tantum agnosendam esse continuam, ex elementis corporum inorganicorum formatam, omnibus suis numeris expletam, catenam, cujus inter articulos, sicut fere inter diversos arcus cœlestis colores, transitus vix adest sensibilis, sed quorum ultimi tamen fines maxime a se invicem tam electricis quam chemicis proprietatibus distant & tamquam vertices vel poli seriei habendi sunt.

Thef. IV.

Sic separationem illam corporum simplicium vel elementorum in duas classes, quarum unam oxygenium & alteram corpora inflammabilia constituunt, non possumus non supervacaneam habere. Quod si enim oxygenium vel unus fuerit vertex sive polus elementorum seriei, i. e. omnium maxime electronegativum, attamen ei proxime apponenda sunt alia corpora simplicia in altiore gradu electronegativa ut Chlor, Jodium & alia, quæ analogâ efficiunt phænomena perinde ac oxygenium cum ceteris corporibus simplicibus, ex. gr. phenomenon ignis, aciditatem, & sic porro. Hæc igitur principia non majore jure appellanda esse corpora inflammabilia autumamus quam oxygenium, quoniam illa etiam inflammationem i. e. phenomenon ignis efficiunt, quoties cum aliis corporibus junguntur. Præterea, quum duo corpora vel elementa chemice associantur, certo haud constat, quodnam magis sit acti-
vum

vum quodque magis passivum, quo quidem pacto utrumque inflammationem & efficere & suscipere accurate loquendo dici omnino poterit; quin &, quando oxygenium cum alio corpore ex, gr. cum phosphore phenomenon ignis efficit, utriusque omnino vis & affinitas seu electricitas pari jure habenda est causa vel origo hujus phenomēni. — His vero monitis, non possumus non oxygenium eodem ac cetera corpora simplicia ordine comprehendere, idque tanto lubentius, quod nullam genuinam rationem, cur dictum modo principium a ceteris seperetur, inspiciamus. Cum vero corpora sic dicta inflammabilia eam jam fere habeant significationem vetustate sua corroboratam, ut corpora quæ cum oxygenio conjunguntur denotent, oxygeniumque propterea ægre ad ea referri possit, aptius forsā nomen his omnibus corporibus simplicibus vel elementis, inde ab oxygenio maxime electronegativo usque ad kalium maxime electropositivum, proponere nobis liceat, Corporum scilicet *Pyrogenorum*, si quidem illud scientiæ Cultoribus placuerit.

Thef. V.

E simplicatis vero theoriis hodiernis etiam sequitur, nomen genericum *sal*, quod cum certa significatione diu apud Chemicos valuit, hodieque adhuc usitatisimum est, haud facile, si res accuratiore trutina examinetur, posse adhiberi, quoniam dubium est, quodnam corpus compositum salis nomen fortiatur, quodnam minime. Si enim *Sal* vocatur corpus ex acido & basi vel oxido quodam metallico compositum, ut Chemicus vulgo sal definiunt, tum *sal commune* (Chloretum Natrii) — ex quo tamen significatio ipsius nominis generici derivatum est — definit sal esse; contra vero si chloretum hoc ut sal adhuc agnoscitur, tunc etiam combinatio quælibet binaria, ex, gr. Sulphureta & oxida, eodem jure sal erit.

Thef. VI.

Thef. VI.

Ratione itaque ad ea quæ jam supra (Th. III.) attulimus habita, eorum neutiquam adstipulari possumus sententiæ, qui gyro vel ferie in semet ipsam retrograda corpora simplicia repræsentant, ut nuperrime fecit Cel. AMPERE, ejusque vestigiis insilens Cel. BEUDANT (in systemate suo Mineraligico). Novitatis tamen causa gyrum huncce, ceteroquin in tres partes, nempe *gazolytes*, *leucolytes* & *croisolytes*, divisum, heic exhibere juvabit, quocirca tantum observabimus artificiosam magis quam naturalem esse hanc corpora simplicia disponendi methodum,

	Silicium	
	Boron	Tantalum
	Carbonicum	Molybdænum
	Hydrogenium	Chromium
	Azotum	Wolframium
	Oxygenium	Titanium
	Sulphur	Osmium
	Chlor	Rhodium
	Fluorium	Iridium
	Jodium	Aurum
	Selenium	Platina
	Tellurium	Palladium
	Phosphor	Cuprum
	Arsenicum	Niccolum
	Antimonium	Ferrum
	Stannum	Cobaltum
	Zincum	Uranium
	Cadmium	Manganium
	Bismuthum	Cerium
	Hydrargyrum	Zirconium
	Argentum	Aluminium
	Plumbum	Beryllium
	Natrium	Yttrium
	Kalium	Magnesium
	Lithium	Calcium
	Baryum	Strontium

